

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stano: on Post. to...
(Dr. Pu...)
JUGOSLAVIJA
Ivan Presel

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Geppe 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

Mali koledar.

Petek, 22. maja: Emil (Milan). — Sobota, 23.: Deziderij (Željko). — **Nedelja, 24.:** Marija Pomočnica. — Ponedeljek, 25.: Urban. — Torek, 26.: Filip Neri. — Sreda, 27.: Beda. — Četrtek, 28.: Viljem. — Petek, 29.: Maksim (Veljko).

MALE NOVICE.

Postojnska jama.

Na binokšno nedeljo, 31. maja, se bo vršila že sto let običajna velika ljudska veselica in svetovnoznanostni postojnski jami. Pri tej priliki se bo izvajala po klasičnem sporedu umetniška glasbena prireditev v jamski koncertni dvorani. Ta dan bo vozilo osem posebnih vlakov iz Trsta dva, iz Gorice, Benetk, Vidma, Pulja, Reke in Rovinja. Za te vlake je dovolilo prometno ministrstvo znižano ceno za 40%. Ta znižana vožnja velja tudi za vse druge osebne vlake v Postojno v času od 15. maja do 15. junija t. l.

Slovenska pesem v Belgradu.

Glasbena Matica iz Maribora je obiskala državno prestolno mesto Belgrad in priredila v opernem gledališču koncert. Pele so se slovenske in ena srbska narodna pesem. Ko so se pele prelepe koroške narodne, je vse občinstvo navdušeno vsklikalo za osvoboditve slovenske Koroške dežele. Pri koncertu je bil navzoč tudi kralj Aleksander s kraljico. Tri belgrajska pevka društva so poklonila Glasbeni Matici lepe vence.

Za mlade študente.

Če kdo s Primorskega želi oddati sina v škofove zavode v Št. Vidu pri Ljubljani, naj v času od 4. do 18. junija vloži prošnjo na «Škofijski ordinarijat v Ljubljani». Prošnjo se priloži krstni list in šolsko izpričevalo. V zavod se sprejemajo dečki dobrih krščanskih staršev, ki so ljudsko šolo dovršili z jako dobrim uspehom, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo kasneje posvetili duhovniškemu stanu. Primorci se sprejmejo pismenim potom, sprejem pa obvelja za stalno še le potem, ko deček pride v zavod in ga vodstvo potrdi. Komur je lažno, naj pa že sedaj (to je od 4. do 18. junija) osebno nese prošnjo v zavod ter dečka predstavi vodstvu.

Nova knjiga.

«Naša Založba» je izdala mladinske igre pod naslovom «Bedak Pavlek». Brošura obsega na 104 straneh uvodno pesem, pet iger ter štiri pesmice z notami. Igre so kar najboljše, spisal jih je pisatelj France Bevk, glasbene točke je zložil Vinko Vodopivec. Šole, zavodi in društva, ki prirejajo mladinske igre, morajo knjigo imeti. Na Primorskem se knjige prodajajo po pet lir v Gorici v Katoliški knjigarni in v Narodni knjigarni ter v Štokovi knjigarni v Trstu, v Jugoslaviji po 16 dinarjev.

Nesrečni Tuma.

Dr. Tuma, ki je bil pregnan iz Italije, je mislil, da se v Jugoslaviji sme kar tako pisati resnica. Sedaj bo leto, ko so se orjunci in rudarji pobijali v Trbovljah. Sodnija je rudarje zašila, orjunce pa v miru pustila. To je dr. Tuma grajal v «Slovencu», češ da bi morala biti pravica na svetu. Mož je star, pa še zmerom pravico išče, kakor tisti hlapec Jernej, ki je šel na Dunaj cesarja iskat. Zaradi iskanja pravice je bil sedaj dr. Tuma obsojen na 250 dinarjev denarne kazni. Tuma se je pritožil.

Zopet velika rudniška nesreča.

V nemških premogovnih rudnikih se je zgodilo v zadnjih časih že več velikih nesreč, katere razburjajo tamošnje prebivalce. V soboto 16. maja se je zopet pripetila taka neugoda v rudniku Dortsfeld blizu Essena na Westfalskem. V tistem rudniku se je vnel rova, v katerem je bilo naloženih 2000 kg dinamita. Dinamit se je razletel z groznim pokom. Pretreslo je ves rudnik, zrušilo razne rove in poskovalo naprave. Celotno hišo na površju zemlje so bile poškodovane.

V soboto ponoči in v nedeljo ves dan so bili prebivalci, ognjegasci in čete državne bramborice na mestu nesreče ter nudili po svojih močeh pomoč pri reševanju nesrečnih rudarjev. Dosedaj je bilo naštetih 40 mrtvih in 18 težko ranjenih.

Imenovana je bila komisija, ki že preiskuje vzroke te nesreče. Dinamit, ki je povzročil eksplozijo, se je nahajal v skladišču na dnu hodnika, približno kilometer dolgega in radi tega precej oddaljenega od rova, v katerem se je delalo. Do eksplozije je prišlo v globočini 625 metrov.

Med družinami rudarjev je silno vznemirjenje. Ženske stoje pred vhodom v rudnik in čakajo poročil o svojcih. Vedno ponavljanje težkih nesreč vzbuja sum in trepet med nesrečnim prebivalstvom.

Rdeče knjige.

Kmetstvo-delavska zveza je začela izdajati Rdeče knjige, ki bodo nekaka politična, socialna, kulturna, narodna šola našega ljudstva v Italiji. Prvo brošuro je spisal Janko Kralj o bojih irskega naroda zoper Angleže, ki so jih bili zaslužjili. Člani Kmetstvo-delavske zveze dobijo brošuro pri zaupnikih po 1 liru, nečlani pa po 2 liri. Po tej ceni se prodaja brošura tudi v knjigarnah. Izšle bodo brošure o davkih, o slovenskem šolstvu od Marije Terezije do danes, o kmetu in komunizmu, opisi naših velikih mož itd.

Cena časopisov.

Zveza časnikarskih izdajateljev v Italiji, je sklenila, da se bodo od 1. junija dalje vsi časopisi prodajali ne več po 20, ampak po 25 stotink.

Hudi Nemci.

Laški popotniki, kateri so obiskali nemški del tirolske dežele, se pritožujejo čez zavedne Nemce. Obiskovalci pravijo, da se nemško ljudstvo, organizirano v «Narodnem svetu», silovito bori zoper Italijane. Italijanski trgovec ali obrtnik ne more dobiti v nemških trgih in vaseh prostora za trgovino, delavnico, stanovanje. In če se mu to posreči, ni zanj obstanke, ker nemško ljudstvo ne hodi k njemu.

Pozivljamo v drugo.

Poslanca dr. Josipa Wilfana pozivljamo v drugič, naj položi komisiji račune o volivnem denarju. Gospoda poslanca spominjamo, da ga je ljudstvo volilo v nevarnosti, da mu hiše požgejo in da jih pretepejo. Zato imamo pravico tirjati, da položi račune.

Smrtne obsodbe v Bolgariji.

Zaradi porušenja cerkve Sv. Nedelje v Sofiji je bilo od vojaškega sodišča na smrt obsojenih 7 oseb. Od teh so bili trije že v zaporu usmrčeni pred obsodbo. Nekateri bodo obeženi na trgu pred porušeno cerkvijo, seveda ako bo car Boris obsodbo podpisal.

Smrtna kosa.

Dne 9. maja je umrl po kratki boleznici g. Jožef Hren, kapelan v Podmelcu. Peljali so ga pokopat v njegov rojstni kraj Cerknico v Jugoslaviji. Naj v Bogu počiva!

Zrno do zrna.

Komunisti Julijske Krajine so zbrali v kratkem času 10 tisoč lir za svoj tednik «Lavoratore», za tednik «Delo» pa blizu 12 tisoč lir. Ti se zavedajo, kako velik pomen ima časopis.

Osebna vest.

Idrijski dekan g. Mihael Arko, ribniški rojak, je dobil italijansko državljanstvo.

Pazite postarji.

Neki naročnik iz Trsta se pritožuje, da dobi «Mali list» šele v ponedeljek od pismonoše. Nek drugi toži, da mu pride list pozno in zamazan. Kdo ga zadržuje?

† Dr. Žolger.

V soboto 16. maja je umrl v nekem zdravilišču blizu Gradca dr. Ivan Žolger, slaven učenjak mednarodnega prava in profesor ljubljanskega vseučilišča. Prejšnje čase je bival na Dunaju. Pokojni prestolonaslednik Fran Ferdinand ga je zelo čislal in mu namenil visoko službo. Cesar Karol pa je po razmerah prisiljen imenoval Žolgerja za ministra. Tako je bil Žolger prvi slovenski minister pod Avstrijo. Pozneje je služil novi Jugoslaviji kot zastopnik pri mirovnih pogajanjih. Zadnji čas je pisal učeno knjigo o mednarodnem pravu, pa je ni mogel več končati. Slavnemu rojaku bodi časten spomin med Slovenci!

Besednjakov govor

v rimskem parlamentu je imel velik odmev. V Gorici je izšel znameniti govor v laški knjižnici, ki se prodaja po vseh večjih krajih na Primorskem. Tržaški «Piccolo» je pisal, da je naredil Besednjakov govor na italijansko javnost vsled svoje temeljitosti najboljši vtis. Goriški list «Isonzo» je priobčil dve koloni iz govora dr. Besednjaka ter je dodal dolg komentar, ki dela čast ne le poslancu, ampak vsemu narodu, ki ima takega zastopnika v rimskem parlamentu.

Kako si minister pomaga.

Povedali smo že, kako je finančni minister olajšal vebogatinom bremena. Da bi pa vlada ne trpela škode, je minister zvišal nekatere pristojbine: Lovci po poklicu, to so tisti, ki od lova živijo in se vpisani v tozadevni register, plačajo za puško letno 28.80 lir, vsi drugi lovci 100 lir; za navaden revolver znaša taksa letno 100 lir, za brovning 150 lir.

Tržaški popis.

Popis vsega ljudstva v Trstu se bo izvršil dne 25. maja letos. Hišni gospodarji morajo poskrbeti, da bodo vse družine izpolnile popisne pole.

Za romarje.

Na Planinski gori bo romarski shod na binokšno ponedeljek. Na predvečer bo govor, večernica in potem spovedovanje. Drugi dan dvojna božja služba.

Šel je.

Kdo? Kobariški komisar Cavallotti je šel. Videmski prefekt mu je pisal: «Ljubi Cavallotti, zdaj je mera zvrhana, adijo!»

MIHEC: Amerika tirja: o bratci, plačajte!

JAKEC: Potem pa se zopet nanovo ziasajte.

Ognjena tla.

V Fiumicinu blizu Rima so kopali temelj za novo tovarno. Naenkrat se je z močnim pokom odprla zemlja in proti nebu je švignil steber žveplenih plinov. Temu je sledilo vroče blato in nato lava, pomešana s kamenjem. Ta mešanica se še vedno vali iz odprtine. Iz Rima in okolice hodijo ljudje gledat zanimivi naravni pojav. Človeških žrtv ni bilo.

Huda zmota.

Neki star avstrijski kmetič je pred kratkim prodal svoje posestvo. Pri tem se je nemilo ukani, kajti prodal je posestvo za 200 šilingov, misleč, da velja novi šiling 2 milijona prejšnjih avstrijskih kron, dejansko je pa vrednost šilinga samo deset tisoč kron (3 lire 40 stot.). Ko je kmet zvedel, kako se je ogoljufal, se je iz obupa obesil.

BELEŽKE.

Primate jih za besedo! «Novice» v svoji 19. številki pozivajo: kdor je našel v njih kaj brezverskega ali protiverskega, naj jih ne čita. Mi smo jim dokazali, da so v 14. številki Novic pisali na čelu lista proti poglavitni zapovedi krščanske vere, proti ljubezni do bližnjega. Zato se pridružujemo pozivu iz 19. številke: ne berite «Novice»! primate jih za besedo.

Nadstrankarstvo. Edinjaši venomer slepe svoje bralce, češ da so nadstrankarski in to da je posebno lepo in plemenito. Kdor pa jih pozna iz skušnje, ve dobro, kako strupeni strankarji so. Njihova stranka je vse, pa da bi bila vsaj kako močna stranka, a je le peščica samoglavcev. Ta peščica je sama o sebi prepričana, da je ona slovenski narod, vse drugo je «fulk» in «razdralni strujarji». Ali ni taka slepa trma najbolj škodljivo strankarstvo? ali ni taka peščica samoglavcev najbolj škodljiva stranka?

Stranka narodnih špijonov. To so edinjaši. Zakaj in kako? Ker neprestano tožarijo oblastem. Enkrat smo že popisali, kako je nekdo nesel «Mali list» k zastopstvu oblasti. Ta se je potem sam v Edinosti oglasil. To je bil dr. Ivan Čok. — Ugankarja Domna, tega delavnega kulturnega slovenskega delavca, župnika v Zgoniku, so pristaši slogaške stranke ogradili orožnikom, da je ustanovil prosvetno društvo. Orožniki so spoznali, v katerem grmu tiči zajec, in so zadevo opustili. — Iz via Lavatoio, kjer imajo edinjaši svoj istrski sedež, so poslali članke v zagrebški «Obzor», samo da bi v Jugoslaviji vzbudili sovraštvo do nas, istočasno pa so poslali poročilo v snoparske liste, da smo zoper državo. Preiskava v stanovanju g. Milanca viča je njih delo.

Kako je s politiko

Kaj pravi Rus.

Ruski minister Rikov je dal dopisniku dunajske «Presse» nekaj zanimivih izjav, ki jih je treba objaviti, da spozna naše ljudstvo, kako misli vlada največje slovanske države.

Za ljudsko glasovanje.

Znano je, da so Romuni vzeli Besarabijo proti volji Besarabcev, ki bi rajši bili z Rusi. Minister Rikov je rekel: «O Besarabiji je padla odločitev brez nas, toda mi se ne smatramo vezane na dotični sklep in vedno protestiramo proti nasilju, ki se je izvršilo nad to deželo. Mi Besarabije nismo osvojili in tudi na to ne mislimo. Mi smo proti vsaki odločitvi brez soglasja prebivalstva dotične dežele; priznali pa bi plebiscit (ljudsko glasovanje) pod pogojem, da bi smeli Besarabci svobodno in brez pritiska povedati svojo voljo. Če bi se prebivalstvo Besarabije izreklo s svobodnim plebiscitom za to, da ostane združeno z Romuni, bi mi tak sklep brez dvoma in brez vsakega pridržka priznali. Seveda bi moral biti plebiscit popolnoma svoboden.»

Militarizem.

O balkanskem bloku je rekel Rikov: «Ne vem, če tak blok sploh obstoji ali ne. Mogoče je. Tak blok smatramo mi za zelo nevaren, ker vemo, da take zveze malih in srednjevelikih

držav ne nastajajo brez sodelovanja velesil, ker povzročajo ogromne stroške. Kedar slišim kaj o balkanskem ali baltiskem bloku, se vedno vprašam: Kdo je dal denar? Za nas je te vrste politika neprijetna, ker nas sili v vedno večje stroške za oboroževanje. Vam je znano, da smo število vojakov znatno znižali. Mi trošimo za vojaštvo manj kakor vsaka druga velesila, in če primerjate naš vojni proračun s poljskim, se boste prepričali, kako neopravičen je očitke, da smo mi «rdeči militaristi». Ta očitek je le izgovor, ki naj bi moralno opravičeval vojaške izdatke drugih.»

O zasebnem kapitalu.

Rikov je izjavil: «Produksijske sile industrije in kmetijstva jako zelo rastejo, da državna trgovina in zadruge ne morejo več izvrševati svojih nalog. Mi pa moramo vse svoje moči združiti na produkcijo. Tudi tuj kapital vedno lahko računa na našo pomoč. Ravno v najnovejšem času smo oddali nekaj važnih koncesij, n. pr. izrabljanje zlatih poljan ob reki Leni, izkoriščanje manganskih rudnikov itd. Vzrok, da prihaja tako malo tujega kapitala v deželo, leži v napačnem prepričanju zapadne Evrope, da naša vlada ni stalna. Ko pa se bo svet prepričal, da je naša vlada ena najbolj stalnih v Evropi, se bo tudi tuj kapital pri nas udeleževal.»

ni, znotraj pa so polni mrtvaških kosti in vsake gnusobe; tako se tudi vi od zunaj ljudem kaže pravične, znotraj pa ste polni hinavščin in krivice».

«Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci; ker zapirate nebeško kraljestvo pred ljudmi; vi namreč ne greste noter, pa tudi tistim, ki bi šli, ne pustite, da bi vstopili.»

«Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci; ki zidate grobnice prerokom in krasite spomenike pravičnim. Gadjala zalega, kako boste ubežali peklenški pogubi?»

To stoji v svetem pismu od besede do besede.

(O drugem preroku pa prihodnjšč).

Goriško pismo.

Pripravimo se! Dežela še sicer nič o tem ne govori, gotovo pa je, da se na Goriškem bližamo deželni politiki. Pripravimo se na veliko borbo, ki se ne bo vršila v znamenju stranke zoper stranko, tudi ne naroda zoper naroda, ampak borba se bo vršila v znamenju Goriške proti Vidmu, ki nas slači in tepe. Gospodarsko nas Videm tepe. Zato pojdemo Slovenci in Italijani v volivni boj pod geslom: vsi hočemo, da se vzpostavi goriška dežela!

Proti Wilfanu. Tržaško vodstvo (Slavik in Wilfan) je postavilo v Gorico dva moža za patroljo: nekega Rejca in nekega Jelinčiča. Komaj jima je Wilfan poslal prve denarje za delo, že sta izjavila, da Wilfan in tovariši ne znajo delati politike; da sploh nimajo programa. Rejec razlaga, da bodo mlajši vpeljali etično vsebino v stranko, kajti došedanja praznота da ne pelje nikamor. — Sedaj smo radovedni: ali bosta oba mlajša gospodarska res prodrli in bosta Wilfana pomedla ali pa jima bo Wilfan nekega lepega dne pisal: Preljuba fantka, soldov ni več, hvala lepa, pojditá!

Nacionalizem. V Gorici izhaja «La Voce di Gorizia», glasilo framasonov. Že en mesec se vsaja zoper goriškega nadškofa, ker je Slovenec in bi ga radi framasoni odrinili. Kakor je znano, so nekateri goriški nacionalistični laški duhovniki, ki so pozabili, da je Cerkev nacionalizem obsodila, in so uganjali nacionalizem: hlinili so se fašizmu, ki je v bistvu protikrščanski, ovajali so nadškofa goriškega, ker je Slovenec; ovajali so tudi sedanjega tržaškega škofa Fogarja, pa ne zato ker bi bil Slovenec, saj je po rojstvu in vzgoji Italijan, ampak zato, ker so hoteli oni postati škofje in se jim ta želja ni izpolnila. Ko je Rim dožgal to gonjo, je tri gospode suspendiral: vzel jim je mašo in jih s tem strahovito kaznoval. Cerkev ne dela v tem razlike med navadnim kaplanom in najvišjim kanonikom. Framasoni se ne morejo potolažiti in ker ne morejo zoper rimsko Cerkev, se zaletavajo v sivolaslega goriškega nadškofa. Očitajo mu, da je v semenišču več slovenskih profesorjev ko laških. Neumno! Bili so časi, ko je bilo pa več laških ko slovenskih; potem pa ne zabimo, da je v škofiji 2/3 Slovencev in 1/3 Italijanov. Očitajo mu, da je brezbržno sprejel laške oatre, ki so zasedli goriške samostane, ko so moralni slovenski patri proč. Mi pa pravimo drugače: premilo je nastopil. Zakaj po cerkvenih zakonih mora duhovnik, ki hoče kje pastirovati, poznati jezik ljudstva. Novi patri pa ne poznajo jezika in bi — ko bi bil nadškof strog — sploh ne smeli tu bivati. In kakor je ta framasonski očitek neumen in prazen, tako prazni so vsi očitki, kakor so sploh prazne glave goriških framasonov.

MIROVATI NE SMETE, DOKLER NE BODO V VSAKI SLOVENSKI HIŠI, V VSAKI SLOVENSKI DRUŽINI ČITALI «MALEGA LISTA».

Beseda goriškega nadškofa.

Novicam, ki so v zadnji številki velikonočnih plev namlatile o «Antikristu», o nekakšnih «kranskih razmerah» in ne vem kaj še, ne bomo odgovarjali. Ni treba. Izpogovoril je goriški nadškof in obsodil, kar je bilo obsodbe vredno. Tu navajamo njegov

Opomin.

Škofje in dušni pastirji morajo po cerkvenem pravu o priliki vernike opomniti na nevarnost in škodo, ki izvira iz čitanja slabih knjig, posebno pa prepovedanih. Med knjige in knjižice, ki so katoličanom prepovedane, spadajo one, ki vero ali nramnost nalahč napadajo in s tem ljudi, posebno neiskušeno mladino, pohujšujejo. V zadnjem času se je jela uprizarjati na odrih naših kulturnih društev veseligrada «Stari grehi» od češkega pisatelja dr. Josipa Štolbe, prevedena na slovensčino od Fr. Govekarja in sicer ne le v mestih, ampak tudi po naših vaseh. Žalibog so tej pohujšljivi igri nekje prisostvovali tudi šolski otroci. Sicer ta igra ni naravnost naperjena zoper vero ali krščansko nramnost, vendar je vernikom, posebno mladini pohujšljiva, ker v mikavni obliki kaže greh in njegove slabe nasledke, pa ga nikakor ne obsoja. Jasno je, da se s tem ne pospešuje prava kultura, marveč ljudstvo odvaža od krščanskih vzorov in načel.

Predlanskim so pri nas začeli uprizarjati grdo igro «Ploha» od Petroviča, ki je hvala Bogu izginila z naših odrov, potem ko so se bili duhovniški krogi odločno proti tej umazanosti uprli.

Naravnost obsoditi in prepovedati pa moramo igro «Vdova Rošlinka», ki jo prirejajo svobodomiselná društva, ker se v njej smešijo na ostuden način krščanske šege in nazori ter je po vsem svojem plehkem jedru protiverska.

H kocu opomnim, da se prepovedane knjige ne smejo ne natisniti, ne čitati, ne v drug jezik prevesti, ne hraniti, ne prodajati, ne drugim posoditi.

V Gorici, dne 14. maja 1925.

† Frančišek Borgia, nadškof.

Dva kriva preroka

To stá odvetnik dr. Edvard Slavik v Trstu in tómajski župan Josip Grbec. Kaj pa stá storila? Oba stá govorila na grobu čistiljivega dekana in pisatelja slovenskega, monsijnorja Matije Sile. Govorila pa stá krivo. In ker stá javno nastopila, ju moramo javno zavrniti.

Kaj je rekel dr. Slavik.

Dr. Edvard Slavik je navedel nekaj stavkov: «In glej! Gospod je šel mimo, nastal je vihar, majale so se Gore, pokale so stene. Toda v tem vetru ni bil Gospod. — In glej! Zopet je šel Gospod mimo — in stresla se je zemlja, zatulilo je morje. A tudi v potresu ni bil Gospod. — Za potresom je prišel ogenj, a niti v ognju ni bil Gospod. — In za ognjem je prišel harmoničen val sloge in v tem valu je bil Gospod».

Dr. Slavik je povedal, da so to besede iz sv. pisma in da jih je ravno prejšnji večer slišal v laškem gledališču.

Česa ni v svetem pismu.

Dr. Slaviku ni bilo na tem, ali so te besede ali kake druge v svetem pismu, njemu je bilo glavno to, da zopet enkrat kuje kapital za svojo svobodomiselnó stranko

Ta stranka piše ob vsaki priliki o «vzvišenem krščanstvu», o miroljubnih duhovnikih itd. Zakaj? Čemu? Da bi premamili ljudstvo, da bi prevarili lahkoverne duhovnike, da bi ne spregledali njih igre. Zato smo dolžni odgovor.

Dr. Slavik, dr. Wilfan, dr. Čok in tovarši se radi sklicujejo na sv. pismo.

Ali stoji v svetem pismu, da se o postnem času dela propaganda za bučne veselice v „Sala Modugno“, kakor je to delala «Edinost»?

Ali stoji v svetem pismu, da naj se prirejajo nedeljo za nedeljo mladinski izleti, tako da se mladini jemlje vsaka priložnost, da opravi svojo versko dolžnost, kakor to delajo edinjaška društva?

Ali stoji v svetem pismu, naj se v Trstu pod patronanco «Edinosti» organizirajo taka ženska športna društva, kjer so ženske čez bedra nage, da delajo javno pohujšanje, tako da je celo neki tržaški trgovec edinjaš prepovedal svojim hčerkam na take vrste narodno delo?

Ali stoji v svetem pismu, naj se iz vsake naše organizacije, iz vse naše javnosti odstrani tudi sled in ime krščanstva, kakor je to zahteval dr. Wilfan, ko mu je zbor svečnikov predlagal združitev vseh Slovanov v nepremagljivo armado?

Ali stoji v svetem pismu, naj dela Edinost dan na dan reklamo za take babice v tržaškem mestu, kjer se sprejemajo nosečice na dom proti absolutni tajnosti? Vprašajte okoličanske duhovnike, kako se kriči število novorojenih slovenskih otrok. S tem kopljele Vi, ki si lastite monopol slovenske zavednosti, grob svojemu narodu.

Ali stoji v svetem pismu, da naj prirejajo vaša društva, včlanjena v Vaši «Zvezi prosvetnih društev» igre, kakor so «Ploha», «Stari grehi», «Vdova Rošlinka», ki so prave bordelske igre in ali stoji v svetem pismu, da naj Edinost dela za take igre bučno reklamo?

Ali je v svetem pismu zapisano, da naj raste mladina, organizirana v naših zvezah, v popolnem protikrščanskem in brezverskem duhu?

Kaj je v svetem pismu.

To-le je zapisano v svetem pismu: «Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci; ki dajete desetino od mete in kopra in kumina, pa ste opustili to, kar je v postavi važnejše: pravico in zvestobo. Slepí vodniki, ki precejate komarje, a velblode požirate!»

«Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci; ker čistiti čašo in skledo od zunaj, znotraj pa ste polni ropa in nezmernosti!»

«Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci; ker ste podobni pobeljenim grobovom, ki se od zunaj kažejo čed-

Kaj nam z dežele pišejo

ORLEK.

Dragi Mali list! Hočem ti napisati par vrstic, čeprav sem slab v pisavi. Tu v Orleku nas je približno 250 prebivalcev, ki smo skrbni gospodarji, s politiko se pa ne pečamo kaj prida. Dosti nas je, ki čitamo Mali list. Pred vojno smo imeli pevsko in bralno društvo «Drago», z vojno se je vse razgubilo. Včasih smo kakšno zapeli, da je bilo lepo slišati po vasi, sedaj pa samo tulenje in kričanje, kakor da bi bili divjaki vdrli v vas. Ali ne vidiš, mladina, kako propadaš? Ali misliš, da te bode ples povzdignil? Še svojega imena ne boš znal podpisati, ako pojde tako naprej. Ozri se okrog in poglej, kako sosednje vasi napredujejo.

Mlad vaštan.

SALEŽ.

Naš župan Nini misli tako-le: Dokler sem še jaz župan, moram pokazati svojo močno in maščevalno roko, zato gorje vsakemu, ki noče meni dati prav. Kaj pa to koga briga, kako jaz in Guštin komandirava zabiti fuljk. Fuljk naj plačuje, bova že midva s starešinami, ki ne smejo odpreti ust, tako delala, da bo nama prav. Pravijo, da me ne bodo več volili. Saj tega niti nočem; župan naj bo kdo drugi. Kar v Samotorco ga dajmo. Jaz pa hočem biti tajnik. Tajnik ima čez 6000 lir brez drugih zaslužkov, župan pa še čentežma ne. Saj veste, da vam naš tajnik ne gre veliko na roko in vam povsod pravim, da ga bo treba odsloviti. Jaz bom vedno delal za vaš blagor, posebno odkar sem bil v Rimu in sem spet opral črno srajco. Če ne verjamete, pa vprašajte Ukmarja in Grzonovega Jožeta, ki sta moja najboljša svetlovalca.

PODBELA.

Dragi Mali list! Večkrat sem že bil namenjen poslati kako novico, pa sem slab v pisavi, imam trdo kmečko roko. Danes pa pišem in upam, da mi ne vržeš v koš. — Dne 1. maja smo pokopali kmečkoga fanto Franca Marcola, ki je umrl v starosti 24 let. Imel je prav lep pogreb. — Dne 26. aprila so priredili igro šolski otroci pod vodstvom učiteljice g. Amalije. Prav lepo so naredili. Beljani smo hvaležni g. učiteljici, da se tako zavzema za otroke. — Belška dekleta pa nekatera niso nič kaj po deklisko. Se vidi marsikako pohujšanje. Matere, bodite stroge!

ŠLOVRENC v Brdih.

Letošnje vreme skrbi našega kmeta. Kar naprej dežuje in je mnogo dela zastanega. Tudi čebelarji so v skrbeh, da ne bi pri vsi obilni pomladanski paši čebele stradale radi dežja. No, dosedaj se ni bilo opaziti očitne škode, imamo zelo močne plemenjake; ako bo vreme lepo ob cvetu akacije, se nam trud povrne. Po vojni se je veliko novih gospodarjev oprijelo čebelarstva; to pa ni po volji nekaterim starim čebelarjem, češ da bo manjkalo paše. No pa za sedaj mi te nevarnosti, spomladanska paša je bogata, in kdor ima veselje, naj le napreduje.

ŠMHEL pri Postojni.

Popišem vam nekoliko, v kakšni gospodarski krizi se nahajamo, pa ne samo ena vas, ampak cela postojnska okolica. Pri nas poprečno poljski pridelki pokrivajo domače potrebe, le žita za ljudi in živali se prideluje komaj za četrtri leta. Za tri četrtrine leta smo navezani na prodajalno. Oblagodarjeni pa smo s senom, ki ga vsako leto prodajamo v precejšnjih množinah. Ali sedaj je s tem našim pridelkom drugo zlo. Padla mu je cena tako nizko, da se je prodajalo celo po 8 lir za stot. Pomisliti pa je treba, da štane samo košnja in spravljanje sena 6 lir pri stotu. In z dvema lirama naj pokrivamo vse izdatke za razne potrebine in za davke? Če ne bo kmalu drugače, bo kmalu kazalo ljudem jesti seno in travo; v davkarijo in prodajalno nesti tudi to, kar imamo, namreč seno.

V Hrenovicah imamo komisarja, ki nas vlada, nam uraduje, deli davke in

odlikovanja, kakor on hoče. Vprašujemo se: Kakšen greh je storil bivši župan, da je bil odstavljen in občinski odbor razpuščen? Ali bomo prišli se kdaj do besede pri občinskem zastopu?

VELIKI DOL.

Pred nedavnim časom se je med našimi občinarji obudila želja po delitvi občinskega gozda in pašnika. Na županovo povabilo smo se sešli v občinski pisarni ter izvolili odbor treh oseb, ki naj bi ukrenil, kar je potrebno, da se pride do delitve. Prizadeti to želimo in pozivamo odbor, naj se požuri.

DOLINA.

Zadnjič smo popisali, kako je prišlo med učiteljem Olitto in občinskim komisarjem Salpijem do mačje pravde, ki se bo, kakor vse kaže, končala na sodnji. Vprašali so, s katero stranko mi držimo. Mi povemo čisto odkrito in brez zavijanja: mi nismo z nobeno stranko. Zakaj ne? Ker ta dirindaj med obema gospodoma gre na račun občine. Kaj pa ima ljudstvo od teh komedij? Občina ima ogromne stroške, ljudstvo ogromne davke, komisar razkošni avtomobil. Kako pride dolinski načelnik občine do avtomobila? Od Olitte pa tudi nima ljudstvo nič kot samo to, da zna, da je Olitta pretepač, ko je tepel slovenskega tovarisa. Tisti slovenski učitelj ali je kaj zakrivil ali ni. Ako se je pregrešil proti zakonu, potem imamo orožnike, finančarje, sodnijo, zapore, ječe, kanone in armado. Če pa se ni nič zagrešil, kako pridemo do tega, da sme kakšen Olitta ljudi pretepati? — Eno pa ima dolinsko ljudstvo od teh nastopov: da se bolj zgubi vsako spoštovanje do takih uradnikov in do tiste oblasti, ki jo taki uradniki predstavljajo.

(Op. uredništva: Te besede nam je danes dobesedno narekoval preprost kmet iz Doline in mi se z njimi strinjamo).

PODGRAD.

Pri nas vlada veliko navdušenje za slavnost 25-letnice kralja Viktorja Emanuela. Odbor, ki želi kralja počastiti, se je spomnil najboljšega sredstva: plesa. Takoj je bilo vse navdušeno. Neki gostilničar je hotel kar tri plesse narediti v počaščenje Njegovega Veličanstva. Plesalo se bo v korist ubogih in v korist otroškega vrta, da bi se Račičani in Podgrajci hitreje poitalijančili.

ŠTANJEL.

«Bralno in pevsko društvo Štanjel» je poslalo uredništvu dolg dopis, ki ga radi pomanjkanja prostora ne moremo v celoti priobčiti. Društvo izjavlja, da italijanski učitelj, o katerem je govoril prejšnji dopis iz Štanjela v Malem listu, ni tak, kakor ga oni dopis slika, da ne sitnari in ne komandira, pač pa je dokaj pripomogel k dobremu uspehu veselice. — Ker hočemo vsakomur dati priliko za stvarno pojasnilo, smo radevolje to priobčili in dajamo besedo prvemu dopisniku. Uredništvo.

ŠMARJE pri Kopru.

Velika žalost je po naši vasi. Dekleta hodijo s povešeno glavo okrog in si bridke solze brišejo. Prej so hodile vsako nedeljo okrog po plesih, sedaj pa se ne morejo utolažiti, ker je ples prepovedan. Res hudò je to, hudò...

ŠKOPLJE pri Divači.

Dne 8. maja je umrla na Škofljah Dora Klun po kratki bolezni, v najboljši dobi 20 let. Spoštovani družini izrekamo naše najglobokejše sožalje na tako bridki izgubi. Dori pa kličemo: Nasvidenje nad zvezdami v družbi krilatcev! Bila si predobra za ta svet in Bog Te je hotel imeti pri sebi.

DAROVI ZA «MALI LIST».
Jožef Vouk 20 lir. Meton 3.60. Valencič Fran 8 lir. Rezika Glažar 90 stot.
Dosedaj nabrana skupna svota 148.10 lir. — Vsem vrlim darovalcem srčna hvala za pomoč in spodbudo! Naj bi naši posnemovalci povsod!

ZAHVALA

Zahvaljujemo se iskreno vsem onim, kateri so spremili k večnemu počitku našo nepozabljeno hčerko

„DORO“

Posebno pa še vsem dekletom in fantom cele župnije srčna hvala!

Zalujoča družina KLUN.

Škoflje, 13. maja 1925.

Cerkvena umetnost - Dober tisk
NOVA TRGOVINA
ENRICO TOFFOLETTO

TRST, Via del Pesce 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov. Cerkvena obleka in potrebščine.
KONKURENČNE CENE.

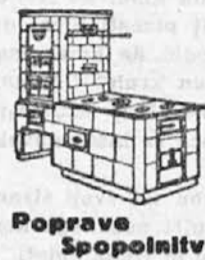
Zobozdravniški ambulatorij

Zobotehnik

Miljutin Godina
TRST

Via Genova št. 13 prvo nad.

od 9-1, od 3-7
— ob nedeljah od 10-12 —

Poprave
Spopolnitve

Andrej Purič

Kovaški mojster
TRST

Via Medja št. 6

Izvršuje

Vsakovrstna stavbena dela. - Zelezne ograje in omrežja - Takojšnja izvršitev. Štedilniki vseh vrst. Izdeluje tudi Zelezne roletes.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11

Brzajavni naslov: Banca Lubiana - Telefona: 5-18, 22-98

Podružnice:

GORICA, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, ...

Centrala v Ljubljani

Delniška glavica in rezervni zaklad:
80.000.000 dinara

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune v Lirah in v Dinarjih po dogovoru. - Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9^{1/2} do 12.50 in od 14^{1/2} do 16 ure.

Zobotehnični ambulatorij Egidij-a Schifflin-a

Trst, Via Settefontane št. 6, I. nadstr.
odprt vsak dan od 9-13. in od 15-19.

Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom.
Slovenem 20% popusta. **DELO ZAJAMČENO.**

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z Veliko premijo, diplomom in Zlato svetinjo

Trst **via Caprin 5 pri Sv. Jakobu** Trst

Kadar kupovati čevl,
prej preudari h komu greš.
V Trstu, v ulici Caprin
čaka nate Forcessin.
Šiva trčno in močno,
daje fino in cenò.

Slovinci! Kupujte samo pri Forcessinu!